

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2025

aruandeaasta lõpp: 31.12.2025

nimi: Vabäühenduste Liit

registrikood: 80005069

postiaadress: Harju maakond, Tallinn, Lasnamäe linnaosa,
Lõotsa tn 8

postisihnumber: 11415

telefon: +372 56203920

e-posti aadress: info@heakodanik.ee

veebilehe aadress: <https://heakodanik.ee/>

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	22
Bilanss	22
Tulemiaruanne	23
Rahavoogude aruanne	24
Netovara muutuste aruanne	25
Raamatupidamise aastaaruande lisad	26
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	26
Lisa 2 Raha	28
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	29
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	29
Lisa 5 Kasutusrent	30
Lisa 6 Võlad ja ettemaksed	30
Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	30
Lisa 8 Liikmetelt saadud tasud	31
Lisa 9 Annetused ja toetused	32
Lisa 10 Muud tulud	32
Lisa 11 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	32
Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud	33
Lisa 13 Tööjõukulud	33
Lisa 14 Seotud osapooled	33
Aruande allkirjad	34
Vandeauditiitori aruanne	35

2025. AASTA TEGEVUSARUANNE

Kodanikuühiskond ja Vabaihenduste Liit aastal 2025

Elon Muski ja tema mootorsaagi mäletad? Jah, see kõik oli 2025. aasta alguses. Ning kui sulle tundub ka, et sellest on möödas vähemalt kümnend, siis tegelikult on maailm veel umbes 3 aastat väga suures segaduses.

Äsja ilmunud V-Dem Instituudi [demokraatiaraport](#) ei ole julgustav.

Keskmise ilmakodaniku jaoks on demokraatia kukkunud tagasi 1978. aasta tasemele, kusjuures läänemaailmaks peetavas osas on tagasilangus olnud sellest suuremgi – just Ameerika Ühendriikide ülikiire autokratiseerumistrendi tõttu.

„Kui Ameerika Ühendriigid aevastavad, jääb ülejäänud maailm palavikku,“ öeldakse. On võimalik, et praeguseks ollakse Euroopas aru saanud, et senisest kindlast liitlasest tuleks vist hoida 2 meetrit distantssi, aga niimoodi, et sõber ei solvuks.

Päris sümptomiteta ei pääse riikidest aga vist ükski.

Nii on Eestigi saanud endale oma efektiivsuse ja majanduskasvu nõukoja. Nii jäid mitmed Eesti ühingud ilma varem nt USAIDi kaudu saadud rahastusest. Nii tuleb meilgi silma peal hoida, kas seadusloome erinevad etapid ikka järgivad hea õigusloome eeskirja või tellib muusikat keegi, kes (kaudselt) rohkem maksta jõuab.

Või lihtsalt ununeb laps pesuvette. Ka selliseid asju kipub juhtuma.

Tõmbe- ja tormituulte keskel proovisime eelmisel aastal otsa vaadata dokumentidele ja põhimõtetele, mis rohkem kui 20 aastat tagasi, kusjuures paljuski meie ameerika sõprade kaudsemal toel või otsese abiga ellu on kutsutud, paberile saanud.

Näiteks kutsusime kokku töörühma, kelle abiga otsa vaadata, kas vabaihenduste eetikakoodeks vajab kaasajastamist. Et nullindate alguses ei osanud keegi prognoosida nt tehisaruvõidukäiku, võiks kasvõi selle nurga alt korra läbi mängida, millal ja mil viisil on tehisarutööriistade kasutamine vabaihenduste tegevustes eetiline – või kust jookseb joon, millest alates see enam eetiline ei ole. Ent koodeksi sedalaadi täienduste kõrvale võiks meil olla kaasaegseid näiteid, mille kaudu eetiliste dilemmade üle ka aktiivselt arutleda. Väga sageli ei olegi mustvalget vastust, vaid olukordi tuleb kaaluda erinevate asjaolude koosmõjus.

Veel on nullindate võbinatega näiteks kodanikuühiskonna arengukontseptsioon, hellitusnimega EKAK. Riigikogu ja kodanikuühenduste vahel sõlmitud dokumendil endal ehk polegi niivõrd midagi viga, ent põlvkonnavahetuse tõttu nii poliitikas kui vabakonnas on kadunud nii omanikutunne kui koostöösidemed, mistõttu võiks olla tark aegamisi sedagi koostöölepet uuendada. Kohtusime 2025. aasta sügisel

mitmete poliitikutega, eriti Riigikogus. Ning koostööhuvi kontseptsiooni ja koostöökokkulepete ühise uuendamise vastu on olemas.

Leiad sellest aruandest veel ka märksõnu valimiste, poliitreklaami määrase, vabaühenduste rahastamise, sh meie avaldatud variraporti kohta.

Vabaühenduste Liidul organisatsioonina oli natuke vastandlik aasta.

No selline, et kui jaanipäevani sõitsime piltlikult vasakpoolse liiklusega teel ja muudkui säästisime, kärpisime, hoidsime kokku ja tegime hästi ettevaatlikult, siis järsku tuli tagasi lülituda parempoolsele liiklusele, hakates uuesti kasvatama nii inimressursse kui kõike muud. Kogenud tegijatele ilmselt läbi elatud lugu: säästmine, kokku tõmbamine ja kärpimine on küll emotsionaalselt väga raske, aga praktiliselt kiiresti tehtav; uuesti käivitamine ja võimekuse taastamine on küll emotsionaalselt meeldiv, ent meeletult aega nõudev teekond.

2026. aasta alguseks oleme vist säästumõtteviisilt suutnud enam-vähem kasvumõtteviisile ümber lülituda.

Oluline on ka, et Vabaühenduste Liidu üldkoosolek kinnitas 2025. aasta maikuus liidu uued strateegilised suunad. Loed edasi, saad rohkem teada.

Ja kõige kiuste me kolisime.

Hingame koos mitmete teiste vabaühendustega nüüd professionaalset ja avaramat õhku Ülemiste linnakus Ustus Aguri maja 2. korrusel.

Liikmetele on koosolekuruumide kasutamine soodsam. Ja meil on ka kohti püsitöölaudade kasutamiseks. Nii et kui vajad (töö)kohta, kus oma ühing järgmisele arenguastmele viia - või kus teineteisel käest kinni hoida, kui demokraatia murenemine liiga ängistavaks muutub, [tule meile](#).

Jäägem demokraatlikuks!

AASTA 2025 ÜKSIKUTES NUMBRITES JA PÕHIMÕISTETES

Liikmeid 103, tiimiliikmeid aasta lõpuks 6 (töökohti **5 ja natuke peale**). Ja 5 koostöövõrgustikku. See tähendab, et 2024. aastaga võrreldes justkui midagi ei muutunudki. Aga...

2025. aasta 16. mail toimunud üldkoosolek kinnitas liidu uuendatud strateegilised suunad.

Vabaiühenduste Liit ühendab (jätkuvalt) avalikes huvides tegutsevaid vabaiühendusi ja töötab selle nimel, et Eestis oleks mõjus kodanikuühiskond, kus inimesed tahavad, saavad ja oskavad ühiskondlikke muutusi juhtida.

Ülaltoodud visiooniuuendusega pöörame pilgu kodanikult *ühendustele* ning tugevuselt *mõjule* selle mõiste kahes tähenduses – mõjususe ning mõjukuse –, et juhtida ühiskondlikke muutusi.

Vabaiühenduste Liidu missioon on kasvatada vabaiühenduste mõju, võimekust ja jätkusuutlikkust. Varem tahtsime aidata areneda vabaiühenduste tegevust toetaval keskkonnal ja tugevdada ühenduste suutlikkust selles keskkonnas tulemuslikult tegutseda. Uus missioonisõnastus on korruga konkreetsem, aga teisalt paindlikum, võimaldades rohkem ja täpsemini. Meie meelest.

2025. aasta kevadest tegutseme siis kolmel strateegilisel suunal, mis on natuke uued, aga natuke ka vanad:

1. **Mõju.** Näitame kätte vabakonna ühiskondlikud mõjukohad – ning koondame oma tegevuse teraviku nii huvikaitse kui vabaiühenduste võimekuse kasvatamisel kodanikuühiskonna mõju suurendamiseks. Teeme asju, mille puhul suudame näidata ja selgitada tegevuse toimet kodanikuühiskonna mõjususe kasvatamiseks. Vabasektori maine ja usaldusväärsus selle tulemusel paraneb; vabaiühendused on asjatundlike ja võrdväärsete partneritena kaasatud nii avaliku kui erasektori tegemistesse.
2. **Huvikaitse.** Töötame selle nimel, et vabakond saaks tegutseda usalduslikus partnerluses avaliku võimuga, et edendada demokraatiat ja avatud valitsemist, et kaitsta avalikke huve, teaduspõhiselt.
3. **Võimekad vabaiühendused.** Sihime oma tegevusi selliselt, et vabaiühenduste vahel kujunevad tihedad sidemed ja hea koostöö, ühendused on hästi juhitud, suutlikud muutuste juhtijad ning oma tegevuses eetilised ja innovatiivsed.

Strateegia uuendamisse olid 2024. aasta kevadest alates kaasatud liikmed, liidu erinevad võrgustikud ning laiendatud kogukond. Sisendit ja tagasisidet sai anda nii töötubades, võrgustike kohtumistel, suuliselt kui kirjalikult üle veebi. Viimase otsuse koos sõnastuste täpsustamisega tegi 16. mail 2025. aastal liidu üldkoosolek.

Strateegia uuendamine polnud lihtsalt eesmärk omaette. Maailm on pidevas muutumises, ootused ja vajadused vabakonnale on pidevas teisenemises – kord on vaja reageerida üleilmsetele või kohalikele kriisidele, siis jälle pidada pikka plaani ning mõnikord (päris sageli) teha neid asju läbisegi.

Ressursid on aga viimastel aastatel pigem üha piiratumad, mistõttu Vabaühenduste Liit proovis välja sõeluda just meile sobivaimad prioriteedid, millele keskenduda. Näiteks ei jõua liit katusorganisatsioonina iga olulise otsustusprotsessi juurde, igasse kaasamisvooru, igasse ühendusse nõustama ja jõustama, ent me saame teha kõik selleks, et ühingud ise kasvaksid mõjusamaks ja mõjukamaks ning oleksid üha enam ka teineteisele eeskujuks. Samuti pöörame üha enam pilgu üksiku kodaniku harimiselt (vt ka varasem strateegiline suund *kasvulava*) just vabaühenduste võimekuse tõstmisesse: nii panustame kaudselt ka kodanike harimisse, ent saame piiratud ressursside tingimustes keskenduda just vabaühendustele, sest seda me ju oleme – *vabaühenduste* liit.

01 MÕJU

Näitame kätte vabakonna ühiskondlikud mõjukohad – ning koondame oma tegevuse teraviku nii huvikaitse kui vabaihenduste võimekuse kasvatamisel kodanikuühiskonna mõju suurendamiseks. Teeme asju, mille puhul suudame näidata ja selgitada tegevuse toimet kodanikuühiskonna mõjususe kasvatamiseks. Vabasektori maine ja usaldusväärsus selle tulemusel paraneb; vabaihendused on asjatundlike ja võrdväärsete partneritena kaasatud nii avaliku kui erasektori tegemistesse.

See on uuendatud strateegilistest suundadest kõige värskem, mistõttu selle praktiliste tegevustega sisustamine ja tulemuste saavutamine, suuna tegelik käivitamine võtab veel veidi aega.

2025. aastast toome välja kaks katusteemat: kommunikatsioon ja koolitustegevus.

01.1 KOMMUNIKATSIOON

Kommunikatsioon on mõju, eriti mõjukuse saavutamisel märgilise kaaluga. Strateegiliselt läbi mõeldud ja hästi juhitud kommunikatsioon on juba pool, kui mitte kolmveerand võitu, näeme majandusaasta aruande kirjutamise ajalgi meediaveergudele kerkinud metsatööstuse lobi tulemuslikkusest.

2025. aastal kirjutasimegi ka Vabaihenduste Liidule **kommunikatsioonistrateegiat**.

Uurisime ja analüüsisime senist kommunikatsiooni, arutlesime kogu tiimiga erinevate kommunikatsiooniküsimuste üle ja süstematiseerisime liidu fookusteemad, kanalid ja sihtgrupid. Päril valmis saab ta 2026. aasta kevadel ehk kohe-kohe.

Kommunikatsioonistrateegia toetub liidu värskendatud põhistrateegiale (mõistagi!) ning seab suunad edasiseks süsteemseks kommunikatsioonitööks: fookuses on nii vabaihenduste mõjukuse kasvatamine kui ka vabakonna maine parandamine tervikuna.

Samuti võimaldab strateegia liidu enda kanalid läbi mõelda ja kaasajastada.

Seni, kommunikatsioonistrateegia valmimise eel, kirjutamise ajal uuendusi tehes oleme oma kanaleid sisustanud sedasi:

- 2025. a jooksul saatsime välja 44 nädalikirja u 1820 püsitellijale
 - o 2024. aastal u. 1870 tellijat;
 - o uudiskirja aasta keskmine avamise määr oli 33%, klõpsamise määr 5%.
- Hea Kodaniku Facebooki lehel tegime kokku 185 postitust, mida nähti kokku 309 100 korda, leht kogus 209 uut jälgijat
 - o 2024. aastal 161 postitust, 110 uut jälgijat.
- taaselustasime LinkedIni lehe, kus tegime 14 postitust, mis jõudsid 1587 vaatajani, saime juurde 44 uut jälgijat (kokku jälgijaid 103).
- kodulehel heakodanik.ee käis aastas 66 373, kuu jooksul keskmiselt 5531 külastajat;

- 2024. aasta jooksul 55 500 külastajat aastas;
- nii kodulehel, Facebookis kui uudiskirjas avaldasime 30 artiklit, sh intervjuusid vabaühenduste esindajatega, kodanikuühiskonna aasta tegijatega, liidu töötajate analüüse, vabaühenduste mõjust rääkivaid lugusid.
 - 2024. aastal avaldasime 17 artiklit;
- **üleriigilises meedias avaldasime viis liidu töötajate kirjutatud arvamuskirjutatut**, lisaks esinesid ja kommenteerisid liidu töötajad teemasid meedias veel neljal korral
 - 2024. aastal avaldasime üleriigilises meedias 6 artiklit.

Muudest kommunikatsiooniasjadest veel:

Augustis koordineerisime Arvamusfestivalil tugeva kodanikuühiskonna ala ja korraldasime ise kaks arutelu (valimiste valvamisest ja vabaühenduste rahastamisest), mis said tähelepanu nii festivalil kui ka sotsiaalmeedias.

Kohalike omavalitsuste valimiste eel koostasime nii targale valijale kui ka eetilisele kandidaadile suunatud infolehed, mida levitasime nii „Terevisioonis“, u. 60 kohalikule väljaandele kui Facebookis (levik 25 000).

Et 2025. aastal jõustus Euroopa Liidu direktiiv, mis mh piirab ühingute võimalusi sotsiaalmeedias oma tegevusi reklaamida, proovisime kõnetada Meta algoritme ning korraldasime aasta lõpus korraldasime sotsiaalmeedias ühiskampaania.

Kutsusime nii kommunikatsioonivõrgustikku kuuluvaid ühinguid kui ka teisi vabakondlasi ja sõpru viie nädala jooksul vabakonna sotsiaalmeediasisu tavapärasest rohkem kommenteerima, postitustele reaktsioone lisama ja üritustel end osalejaks märkima. Kampaania sai head tagasisidet ja selle perioodi ajal oli näha teineteise kontodel ka aktiivsemat reageerimist.

Kommunikatsioonivaldkonna üks prioriteet 2026. aastal on pärast kommunikatsioonistrateegia loomise võidukat lõppu uuendada heakodanik.ee kodulehte nii, et see omakorda toetuks liidu strateegiale, oleks samas ka kaasaegne ja kasutajate – meie täpsustatud sihtrühmade – jaoks selgem.

01.1.1 KODANIKUÜHISKONNA AASTA TEGIJAD

Kui kodanikuühiskonna aasta tegijate tunnustamine lähtus varem strateegilisest suunast nimetusega *kasvulava*, siis edaspidi mõtestame teda rohkem just mõju kontekstis, traditsiooniga mõistagi jätkates.

Nii tunnustasime juba kolmekümnendat korda aasta alguses koos president Alar Karisega ning Siseministeeriumi toel oma tegevuste ja tulemustega 2025. aastal silma paistnud tegijaid. Tunnustuse saajate hulgas on noori ja teenekaid, (vaimse) tervise ja looduse eest seisjaid, kogukonna hoidjaid ja turvalisuse loojaid.

Kõige kaalukama ehk **aasta vabaühenduse** tunnustuse sai **Feministeerium**, kes töötas 2025. aastal aktiivselt nõusolekuseaduse vastu võtmise nimel, aga juba üle 10 aasta olnud aktiivne võrdõiguslikkuse eest kõneleja. Aasta vabaühendusele

andsime üle 5000 euro suuruse preemia, millest osa kogusime headelt annetajatelt 2. detsembril toimunud annetamistalgutel.

Et mõjukaid vabaühendusi ja silmapaistvaid inimesi ka laiemale publikule tutvustada, korraldasime tunnustuse saajatele meediaesinemisi, näiteks käisid Feministeeriumi esindajad Kanal 2 „Telehommikus“ ja Kuku raadio „Sihiku“ saates, Vikerraadio hommikusaates käisid lausa kolm tunnustatut – Hiie Paas (aasta vabatahtlik), Triinu Perve (aasta missiooniinimene) ja Pille Retter (Onkoloogika esindaja, aasta tegu). Kohalikud väljaanded kajastasid oma piirkonna inimeste tunnustamist, näiteks Saarte Hääl saarlaste Leo Filippovi (aasta vabatahtlik) ja Aare Rüütli (SA Kadunud, aasta vabatahtlike kaasaja) ning Pärnu piirkonna lehed Hiie Paasi, Pille Lille (aasta vabatahtlikud) ja Silvia Lotmani (aasta hääl) tunnustuste saamist.

Veel tunnustasime:

Aasta **missiooniinimene Triinu Perve**, pühendunud Ukraina sõdurite abistaja.

Aasta **hääl Silvia Lotman**, üks Metsküla kooli tegevuse jätkamise eestvedajaid ning aktiivne looduskaitse eestkõneleja Eestimaa Looduse Fondis.

Aasta **huvikaitsja Henry Kask**, kes on lühikese ajaga kasvanud üheks keskseks noortevaldkonna eestkõnelejaks Eestis.

Aasta **tegu MTÜ Onkoloogika asutamine ja kogukonna loomine**, et igal vähiga elaval inimesel ja tema lähedasel oleks kogukonna tugi.

Aasta **võrgustik VATEK** Vaimse Tervise ja Heaolu Koalitsioon, mis toob kokku 55 vaimse tervise toetamisega tegelevat organisatsiooni.

Aasta **ettevõtte Skaala Investments OÜ / MTÜ Skaala Impact**, mis investeerib ühiskonna arengusse, täpsemalt haridusse, noorte vaimse tervise toetamisse ning ettevõtluse ja demokraatlike vabaduste edendamisse.

Aasta **vabatahtliku** tunnustuse said **Marta Männiste**, kes teeb laste ja noorte hääle ühiskonnas kuuldavamaks ja viib lahendustele lähemale, **Pille Lille**, kes on Vahenurme kogukonna hing, **Hiie Paas**, kes on vetelpäästekoerte treener ja veeohutuse koolitaja, **Merle Maisla**, kes on Eesti Tsöliaakia Seltsi pikaajaline vabatahtlik, **Richard Olev**, kes on Eesti Loodusmuuseumi noor vabatahtlik, ja **Leo Filippov**, kes on teenekas looduskaitse ja metsanduse spetsialist.

Aasta **vabatahtlike kaasaja** tunnustuse said **SA Kadunud**, kes toetub kadunuks jäänud inimeste otsimisel just vabatahtlike panusele, ja **Vabatahtlik Seltsiline MTÜ**, kes viib eakad kokku vabatahtlike seltsilistega.

01.2 KOOLITUS- JA ARENDUSVALDKOND

Ühest küljest on koolitus- ja arendusvaldkond mõistagi seotud strateegilise suunaga „Võimekad vabaühendused“, ent teisalt soovime, et liidu poolt pakutavad koolitused, juhendmaterjalid ja käsiraamatud, töötoad ning kõik muu ühenduste arengut toetav lähtuks nii mõju kui mõjukuse kasvatamise strateegilisest suunast.

Et me ise seda atra paremini seada oskaksime, värbasime 2025. aasta novembris tööle täiesti eraldi arendus- ja koolitusjuhi, kes esimeste töökuude jooksul on end hoogsalt kurssi viinud sellega, mida varem, liidu pea 35 aasta pikkuse ajaloo jooksul tehtud on, olgu hästi või halvasti. 2026. aastal peaks aga paika saama juba nii strateegiale toetuv ja tulevikku vaatav koolitus- kui arendusplaan, aga ka päris praktilised arendused ühingute (mõju)võimekuse tõstmiseks.

02 HUVIKAITSE

Töötame selle nimel, et vabakond saaks tegutseda usalduslikus partnerluses avaliku võimuga, et edendada demokraatiat ja avatud valitsemist, et kaitsta avalikke huve, teaduspõhiselt.

Ühest küljest ei muutunud selles strateegilise suuna kirjelduses liiga palju. Maailmas toimuvat arvestades lisasime vaid mõisted *demokraatia* ning *teaduspõhisus*, et oleks veel kindlam, mis see on, mida väärtustame, mis see on, millest lähtume, mis see on, millest me ei loobu.

Ka oleme varasemast enam suunanud tiimisiseseid ressursse tihedamaks, veel tummisemaks huvikaitseks, mh seadnud ootused, et igal tiimiliikmel on mingid huvikaitseülesanded – ja vastavad oskused või vähemasti nende edendamise kohustus. Nii pöörame huvikaitsele teadlikumat tähelepanu oma kommunikatsiooni-tegevustes, kõiges selles, mis puudutab ühingute võimekuse arendamist, aga ka tiimiliikmete oskusi ja võimalikke arengukohti nendes.

Sisust.

2025. aastal jätkasime [MTÜ-raha portaali](#) uuendamist, kasutades avaandmeid vabaühenduste rahastamise kohta.

Esimesel poolaastal lisasime portaali 2023. aasta rahastusandmed, teisel poolaastal jõudsime pea lõpusirgele ka 2024. aasta andmete puhastamise ning ettevalmistustega. Nii et 2026. aasta alguseks on portaalil olemas kõik andmed, mis on praeguse seisuga võimalik üles riputada. 2026. aasta lõpuks lisame aga siis juba ka 2025. aasta andmed.

Aina täienev rahastuse andmebaas oli abiks ka teise olulise verstepostini jõudmisel. Nimelt valmis aasta teises pooles [teine vabaühenduste riigieelarvest rahastamise variraport](#).

Variraporti kirjutamine võttis aega pea 9 kuud, mille raames kaasasime ministriumide töötajaid ja ka rahastatavaid vabaühendusi. Heidame raportis seega värske pilgu sellele, kuidas erinevais ministriumides kasutusel olevad rahastamispraktikad suhestuvad vabaühenduste rahastamise (tänapäevase) juhendmaterjaliga.

Variraporti valmimine langes samasse perioodi, mil rahandusministeerium kujundas riigieelarveseaduse muutmise eelnõud, soovides ümber reguleerida vabaühenduste rahastamise raamatupidamislikke põhimõtteid. Nii ei saa enam valitsusväliste mittetulundusühingute ja sihtasutuste rahastamisel kasutada tegevustoetuse mõistet – ning vastavalt muudetud seadusele saab ühinguid edaspidi rahastada projektitoetuste mõiste alt. Kuigi muudatus lähtub ministriumikiinnituse eelkõige riigirahanduse raamatupidamisloogikast, ei arvestanud ministrium piisavalt selle

sisulise mõjuga: nii võib seaduse jõustumise järel tekkida vale mulje, et strateegilise partnerluse ning teiste (seni) tegevustoetusega seotud eraldiste tegemine pole võimalik. Vaatamata liidu protestile ja ka siseministeeriumi ning siseministri antud tagasisidele võttis Riigikogu muudatused vastu. Kavandame 2026. aastal tegevusi, mis toovad ministeeriumid ja vabaühendused ühise laua taha, et vältida seaduse valetõlgendusi tulevases praktikas.

Üks meie olulisemaid huvikaitsesuundi 2025. aastal oli Eesti kodanikuühiskonna arengukontseptsiooni (EKAK) arutelude taaskäivitamine.

EKAK on üle 20 aasta vana ning poliitiliste põlvkondade vahetus on kaasa toonud vähese teadmise seadusandjate ja kodanikuühiskonna vahelistest kokkulepetest. See omakorda võimaldab esile tõusta vabakonda halvustavatel kommentaaridel, rahastamist puudutavate väärandmete levitamisel poliitikute endi poolt jne.

Alustasime seega kohtumisi Riigikogu fraktsioonidega, et tutvustada nii ajalugu kui olevikku, kodanikuühiskonna rolli ja prioriteete ja võimalikke ühiseid samme tulevikus.

20. novembril toimus põhiseaduskomisjoni eestvedamisel Riigikogus olulise tähtsusega riikliku küsimuse (OTRK) raames arutelu kodanikuühiskonna arengust, kodanikuühiskonnast kui demokraatia alustalast ja kollektiivsete pöördumiste rollist. Nii siseminister kui ka põhiseaduskomisjoni esimees pidasid sisulist arutelu neil teemadel vajalikuks. EKAK-i komisjon kogunes ja arutas muu hulgas komisjoni formaadi reformimist, et suurendada kodanikuühiskonna rolli ja mitmekesisust komisjoni koosseisu. Töö nende teemade nimel 2026. aastal jätkub.

Avatud valitsemise partnerluse (AVP) uue tegevuskava kujundamine jõudis lõpusirgele. Koondasime vabakonna ettepanekud tegevuskava kohta ja korraldasime koos Riigikantseleiga AVP kaasamiseminari. Rõhutasime eriti kolme prioriteeti: hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (HÕNTE) järgimise jõustamist seadusloomes, koosloomelisuse kvaliteedi parandamist kohaliku tasandi poliitikakujundamises ning Eesti osalemist Open Gov Challenge'is. Vabaühenduste Liidu huvi on, et võetud kohustusi hakataks päriselt ellu viima – ja kvantiteedi asemel tuleb keskenduda kvaliteedile.

Vedasime eest AVP vabaühenduste ümarlauda ning osalesime avatud riigivalitsemise arengukomisjoni (ARVAK) töös. Oktoobris käisid nii Marcus kui Triin ka AVP tippkohtumisel Hispaanias.

2026. aasta alguses võttis valitsus AVP tegevuskava uuendatud kujul vastu. Hoiame silma peal, mis ja kuidas edasi, eriti arvestades, et ka ARVAKut on plaanis uuendada.

Püsivalt töötame selle nimel, et õiguskeskkond oleks vabaühenduste tegutsemist toetav. Justiits- ja Digiministeerium jätkas 2014. aastal alguse saanud ühinguõiguse revisjoni raames kavandatud seadusemuudatustega. Muudatuste üldine suund –

erinevate ühinguliikide reeglite ühtlustamine ja suurema õigusselguse loomine – on mõistlik, kuid mõnede ettepanekute puhul jääb arusaamatuks, miks lähtutakse äriühingute regulatsioonidest, kuivõrd MTÜ-d ja SA-d toimivad teise loogika alusel. Kõige küsitavam on ettepanek võimaldada erahuvides tegutsevatel sihtasutustel kaotada nõukogu funktsioon – seejuures ei selgita eelnõu, millistel juhtudel on sihtasutus avalikes huvides ja millistel erahuvides tegutsev. Tegeleme edasi sellesse küsimusse selguse toomisega. Sama ministeerium on ette võtnud ka hea õigusloome ja normitehnika eeskirja ehk HÕNTE muutmise väljatöötamiskavatsuse. Kavandatavad muudatused on üldjoontes mõistlikud, kuid esitasime ettepanekud, et sisu uuendamise kõrval tegeldaks ka HÕNTE tegeliku jõustamisega – praegu ei kaasne selle eiramisel ühtegi tagajärge.

Erakonnaseaduse muutmise eelnõu jõudis Riigikogu menetlusse ning osalesime selle kujundamises. Kavandatavad muudatused on suures plaanis mõistlikud, kuid ei lahenda lõplikult rahastamise läbipaistvusega seotud probleeme.

Euroopa Liidu poliitreklaamimäärus tekitas 2025. aastal üpris palju segadust – mõned tõlgendused ähvardasid piirata kogunemis- ja arvamusvabadust. Saatsime Euroopa Komisjonile tagasiside määruse tõlgendamise kohta ja esitasime päringud justiits- ja digiministeeriumile ning Euroopa Komisjoni esindusele Eestis. Euroopa Komisjon avaldas vahepeal täiendavad juhised määruse rakendamiseks, kuid selge on, et antud teemas tuleb kavandada muutusi, et tegeliku eesmärgi nimel ei kannataks muud põhiõigused.

Kohalike omavalitsuste valimiste eel otsustasime loobuda klassikalisest Valimiste Valvurite initsiatiivist ning tulla koostöös Korruptsioonivaba Eesti ja Eesti Koostöö Koguga välja valimiseelsete ükslehtedega nii [kandidaatidele](#) kui [valijatele](#). Leidsime, et valimistega seotud infoväljas oli puudu sellisest abimehest, mis selgitaks ausate ja demokraatlike valimiste põhimõtteid. Kandidaatidele saatsime ükslehed e-postkasti ning rohkem kui pooled kandidaatidest klikkasid selle lahti. Avaldasime arvamuslugusid ajakirjanduses ning tegime temaga seotud meediaesinemisi.

Septembris esitasime koos Avatud Eesti Fondi, Avatud Leedu Fondi, Eesti Koostöö Kogu ja Faktabaariga CERV taotluse, mille üks olulisemaid eesmärke on luua Eesti näitel koostöömudel, mis tegeleks kriisiennetuse ja kriisireageerimisega vabaühenduste ja riigi koostöös. Nüüd juba teame, et saime 90 punkti sajast, ent rahastust meie taotluse toetamiseks ei jätkunud. Nii et otsime muid võimalusi ja viise, kuidas Eesti vabaühenduste kogemused, võrgustikud ja võimekus kriisiennetuses ja kriisireageerimises läbi mõelda.

Jätkasime huvikaitsevõimekuse enesehindamise mudeli arendamist. Aasta esimeses kvartalis võtsime kokku ja analüüsisime pilootuuringu tulemused, mis kinnitasid, et mudelil on potentsiaali olla enesehindamise vahendiks vabaühendustele. 2025. aastal tegutsesime selle nimel, et võimekuse hindamise mudelit valmistada ette avalikuks kasutamiseks. Tõstsime esile tunnustusega 2024. aasta mõjukamaid huvikaitsealगतusi – esimest korda andsime välja kvartaliaruande eri, millega

tunnustasime vabaühendusi, kes on aasta jooksul silma paistnud mõjuka huvikaitsetegevusega.

2025. aastal panustasime veel mitmete oluliste protsessidesse: käisime GRECO komisjoniga kohtumisel, kus arutati korruptsioonitaju ja -ennetuse teemasid kohalike omavalitsuste tasandil; kohtusime OECD välishindajatega; osalesime Eesti kodanikuühiskonna arengukontseptsiooni valitsuskomisjoni töös; andsime sisendi EL-i järgmise vahendite perioodi prioriteetide kujundamisse ning rõhutasime koos rahandusministeeriumiga, et missioonide sõnastamisel tuleb konsulteerida valdkondlike vabaühendustega. Kohtusime riigisekretäriaga, et tõstatada avatud valitsemise, kaasamise ja Vabaühenduste Liidu koostöö teemasid. Kohaliku tasandi demokraatia tugevdamise raames jätkasime omavalitsuste ametnike koolitamist kaasamise ja huvikaitse teemadel.

Üks meie huvikaitse püsieesmärke on tagada, et vabaühendused teeksid avatud valitsemise teemadel koostööd ning oleksid valitsusele arvestatavateks partneriteks. 2025. aasta oli sellest vaatenurgast keeruline – segadus ja mure demokraatia ning kodanikuühiskonna käekäigu pärast iseloomustas kogu aastat. Sellest hoolimata hoidsime oma rolli, olles nõudlik ja konstruktiivne partner nii Riigikogu, valitsuse kui ka ministeeriumide suunal.

03 VÕIMEKAD VABAÜHENDUSED

Sihime oma tegevusi selliselt, et vabaühenduste vahel kujunevad tihedad sidemed ja hea koostöö, ühendused on hästi juhitud, suutlikud muutuste juhtijad ning oma tegevuses eetilised ja innovatiivsed.

Alustuseks olgu öeldud, et CSF is coming!

Alles see oli, kui 2024. aastal lõppesid Aktiivsete Kodanike Fondi (ACF) tegevused (ja juba enne seda ka) rahastusvoorud. Aga 2025. aastal saime Avatud Eesti Fondiga koos kirjutatud uue taotluse järgmise perioodi – Civil Society Fundi ehk vabakonna fondi opereerimise – jaoks. Ja aasta lõpus saime teada, et saamegi Avatud Eesti Fondi eestvedamisel taas Eestis selle fondi tegevust opereerida. Seame atra, otsisime ja leidsime tiimi ka uue fonditegevuste koordinaatori – ja 2026. aasta suvel peaks avanema esimesed voorud, kust taotlema asuda.

Mõju peatükis oli sellest ka juttu, et novembris asus tiimi tööle arendus- ja koolitusjuht, kelle strateegilisel juhtimisel loodame pakkuda ühingutele edaspidi tänasest süsteemsemalt erinevaid arenguvõimalusi, alustades uuendatud käsiraamatutest ja välja töötatud mudelitest enesehindamise jaoks, lõpetades koolituste ja töötubadega, mis uuendatud kodulehel ka pikemalt ette vaatavasse koolituskalendrisse võiks jõuda.

Et võimekate vabaühenduste strateegilise suuna kirjelduses on mainitud ka ühingute eetilisus, toome välja veel selle, et 2025. a alustasime tööd vabaühenduste eetikakoodeksi kaasajastamiseks. Nii kohtusime varakevadel Tartu Ülikooli eetikakeskusega ning kaasa mõtlema tulnud vabakondlastega, et anda uuendusprotsessile korralik start ja suund. Seejärel moodustasime eetikakoodeksi uuendamise töörühma, milles on 12 liiget erinevaist organisatsioonidest. Töörühm kohtus 2025. aastal 3 korda, jõudes uue koodeksi mustandini. Alanud aastal liigume mustandist puhtandini.

03.1 VÕRGUSTIKUD

Liidu juures käib koos viis võrgustikku, keda toetame just nii kogemuste ja teadmiste jagamise fookusega kohtumisi kokku kutsudes kui ka sihitud töötube või koolitusi pakkudes. Mitmeid neid töötube või kohtumisi saime 2025. aastal rahastada ka Kodanikuühiskonna Sihtkapital arenguhüppe toel.

Huvikaitsevõrgustikus on jätkuvalt ca 40 liiget, aktiivseid panustajaid vähem. Aasta jooksul kohtusime kolm korda. Kahel neist koondasime mõtteid päevakajaliste poliitikakujundamise ettepanekute ja tegevuste tarvis. Aastat kokku võtval kohtumisel sai võrgustik ülevaate vabaühenduste riigieelarvest rahastamise variraporti tulemustest ning rahastamise juhendmaterjali uuendustega edasi liikumise plaanidest. Arutasime ka võrgustikuliikmete ootuste üle.

Annetuste kogujate võrgustiku liikmete hulk kasvas aasta lõpuks 224 liikmeni, kusjuures peamine liitumismotivaator oli juba teist aastat järjest annetamistalgutel kehtinud kohustus liituda talgutel osalemiseks ka annetuste kogumise hea tavaga.

Teisipäeval, 2. detsembril toimusidki annetamistalgud Eestis juba seitsmendat korda, kusjuures osa võttis 103 ühingut. Sel aastal võtsime annetuste kogumise heale tavale kõrvale keskse sõnumi, et annetamine ühendab inimesi, sõltumata nende taustast või erinevast maailmavaatest. Swedbanki toel ja Not Perfect Tallinna abiga valmis kampaania, kus annetajatena kohtusid nii kassi- kui koerasõber, Flora ja Kalju jalgpallurid ning parem- ja vasakpoolne. Kampaaniapindadega olid abiks Ülemiste City, Ülemiste keskus, JC Decaux ja Delfi.

Talgute raames annetatud kogusumma oli 190 522 eurot, mis on suurim talgutel seni kogutud summa. Ma Armastan Aidata keskkonnas koguti 92 190 eurot, millele Swedbank lisas 40 000 euro eest võimendust. Teiste kanalite kaudu annetati 57 612 eurot. Talgute suurim annetuste koguja oli SA Hille Tänavsuu Vähiravifond Kingitud Elu 16 763,11 euroga. Annetamistalgute päeval tehti üle 4500 annetuse ning keskmine annetuse suurus oli 31,60 eurot.

Teist aastat avas talgupäeval ukсед ka talgustaap, mis asus seekord Vabaiühenduste Liidu uues kontoris Ülemiste linnakus. Päeva jooksul toimetas staabis ligi 20 ühingut, läbi käis üle 40 inimese. Talgulistele pakkusid lõõgastust pimemassöörid, Eesti Vaegkuuljate Liit viis läbi kuulmisteste, Lahendus.net ekspert aitas mõtestada tööstressiga toimetulekut, täistundidel toimusid *live*-intervjuud annetusi koguvate ühingutega.

Annetamistalgute ette valmistamise kuudel korraldasime ka 3 veebitöötuba, millest võttis osa kokku 57 ühingut. Tutvustasime annetuste kogumise head tava ning seda, mil viisil talle kõige paremini vastata; jagasime Eesti Ornitoloogiaühingu ning Laste ja Noorte Kriisifondi näitel parimaid annetuste kogumise ja talgutel osalemise praktikaid ning rääkisime Iiti Aaviku kogemustele toetudes ka ettevõtete suunalise annetuste kogumise strateegiatest.

Kommunikatsioonijuhtide võrgustiku peamises suhtluskohas ehk Facebooki grupis on liikmeid 126 (kasv aasta jooksul 29 inimest). Korraldasime kokku neli kohtumist, kaks külalistega ja kaks liikmetega omavahel. Märtsis korraldasime esimest korda just võrgustikule suunatud telefoniga pildistamise koolituse, mille viis läbi fotograaf Kaupo Kikkas. Ka korraldasime esimest korda võrgustiku kohtumise väljaspool Tallinna, külastades kultuuripealinn Tartu 2024 kommunikatsioonitiimi. Aasta teises pooles arutlesime võrgustiku liikmetega vabakonna maine tõstmise võimaluste ja võrgustiku edasiste tegevuste üle. Teist aastat käisid mitmed võrgustiku liikmed koostöös Euroopa Parlamendi Eesti bürooga korraldatud kolmel koolitusel meediapädevuste, sotsiaalmeedia kasutamise ja kampaania tulemuste mõõtmise teemadel. Uuel aastal on plaanis korraldada igakuiseid vabamas vormis veebikohtumisi liikmete tutvumise ja kogemuste vahetamise soodustamiseks, aga ka tavapäraseks saanud kohtumisi ja külastusi.

Vabatahtliku tegevuse võrgustik oli 2025. aastal talveunes ja ressursside otsingul. Siseministeeriumi strateegiliste partnerite konkursil õnnestus võita ning seetõttu 2026.-2027. aastal on vastavalt taotlusele kavas võrgustiku taaskäivitamine – ning veel enam selle tuleviku planeerimine selliselt, et suunda, võrgustikku ja kõiki valdkonnaga seotud sihte võiks edaspidi vedada ühing vm organisatsioon, mis ei ole Vabauhenduste Liit. Seame veel veidi sihte ja loodame peatselt laiali saata esimese kutse esimesele pika plaani arutelule.

Vabatahtliku Sõbra märgi olevik ja tulevik on seega jätkuvalt lahtine. Aga märksa paljulubavam, võrreldes 2024. aasta teise või 2025. aasta esimese poolega.

Vabatahtlike Värav püsib: kuulutused riputame üles, vajadusel parandame infot, lisame materjale.

LIIKMED

Vabaühenduste Liit on jätkuvalt avalikes huvides tegutsev organisatsioon. Liidu liikmed usuvad meiega samadesse eesmärkidesse ning toetavad liidu tegevusi ja teevad ühiste eesmärkide saavutamise nimel meiega koostööd.

Kui 2024. aastal oli fookus individuaalsetel liikmekohtumistel, eriti meie vähem aktiivsete liikmetega, siis 2025. aastal proovisime kohtumistest ja muudest kogemustest (#küskiarenguhüpe) õpitu põhjal teha liidu tiimis mõned rollipöörded. Nii kujundasime eraldi kogukonnajuhi rolli, kes keskendub nii liikmete kui ka võrgustike ja laiendatud liidu kogukonna töö strateegilisele juhtimisele.

Esimest korda värbasime tiimi kogukonnajuhti juba suvel. Teist korda ja loodetavasti õnnestunult värbasime kogukonnajuhti 2025. aasta lõpus. On toimunud uusi liikmekohtumisi ja -intervjuusid, kodeerimisi ja analüüsimisi. 2026. aasta kevadel peaks ehk juba ka aimuma, mis edasi saab.

Liidu liikmeskonna suurus on aga viimastel aastatel püsinud üsna samasugune. On neid, kes lahkuvad, seades oma tööle selgemad sihid või lõpetades tegevuse sootuks, ning on neid, kes on jõudnud oma arengus sinna, kus tahaks kaasa arvata ning Eesti vabakonda võimestada ka katusorganisatsiooni kaudu.

Et 2024. aasta üldkoosolek hääletas liikmemaksumäärade tõstmise poolt 2025. a alates, ning et enamik liikmetest on tõusuga kenasti hakkama saanud või vajadusel abi otsinud ja leidnud, siis seda enam on meil hea meel sellise stabiilsuse üle.

INIMESED

2025. aastat alustasime 6 inimesega. Siis vahepeal käisime viie peal ära. Ja aasta lõpuks oli meid taas kuus, ent rollid ja töökoormused on vahepeal muutunud, kellel kuidas.

Aasta esimeses pooles seega lehvitasime ressursside nappuse tõttu võõrkeelse kommunikatsiooni vedur Darja Rovbale. Enne suurt suve aga saatsime rõõmustavale vanemapuhkusele liikmetöö ja annetuste kogujate võrgustiku ning talgutega tegelenud Heleene Lippmaa-Alliksoo.

Värbasime juurde Kertu Viira, kes esiti proovis kätt annetamisvaldkonna huvikaitse ja võrgustikutööga, ent tänaseks on sisse elanud hoopis kogukonnajuhi kingadesse.

Samuti värbasime Merili Kärneri, kes töötab novembrikuust alates arendus- ja koolitusjuhina.

Huvikaitsejuht Marcus Ehasoo ning huvikaitse spetsialist Maarja-Liisa Kapaun jätkasid oma rollides. Eestikeelseid sõnumeid levitas jätkuvalt Andra Roosmets.

Ja pidevas arengus olevat orkestrit hoidis mängimas juhataja Triin Toomesaar.

NÕUKOGU

Nõukogus on põhikirja järgi 5-7 liiget. 2025. aasta esimeses pooles aitasid liidu tööd nõukogu liikmetena suunata Reelika Alunurm (nõukogu esimees), Annika Arras, Maria Derlõš, Andreas Kaju, Pirkko Valge ja Kadi Viik.

Ametiajad lõppesid Reelika Alunurmel, Annika Arrasel, Andreas Kajul ja Kadi Viigil. Kadi Viik ei soovinud uueks ametiajaks kandideerida.

2025. aasta teises pooles ning pärast üldkoosolekul toimunud valimisi on nõukogu koosseisus Reelika Alunurm (nõukogu esimees), Annika Arras, Maria Derlõš, Andreas Kaju, Pirkko Valge ja Ly Kasvandik.

Nõukogu koosolekute protokollid leiab www.heakodanik.ee/noukogu.

RAHAASJAD

2025. aasta lõppes Vabaühenduste Liidu jaoks nibin-nabin väikese raamatupidamisliku miinusega.

Kuigi liidu kontoseis pole tänase juhataja ametiajal nii ilus veel olnudki, on väike miinus vast heaks meeldetuletuseks, millisest paksust ja vedelast veel 2025. aasta esimeses pooles läbi tuli tulla. Hoidsime veel suve hakuni kokku kulusid (nii järjekordse koondamise kui üleüldise säästupoliitika kaudu). Ning otsisime lisavahendeid nii 2025. aastale kui ka kaugemale tulevikule mõeldes.

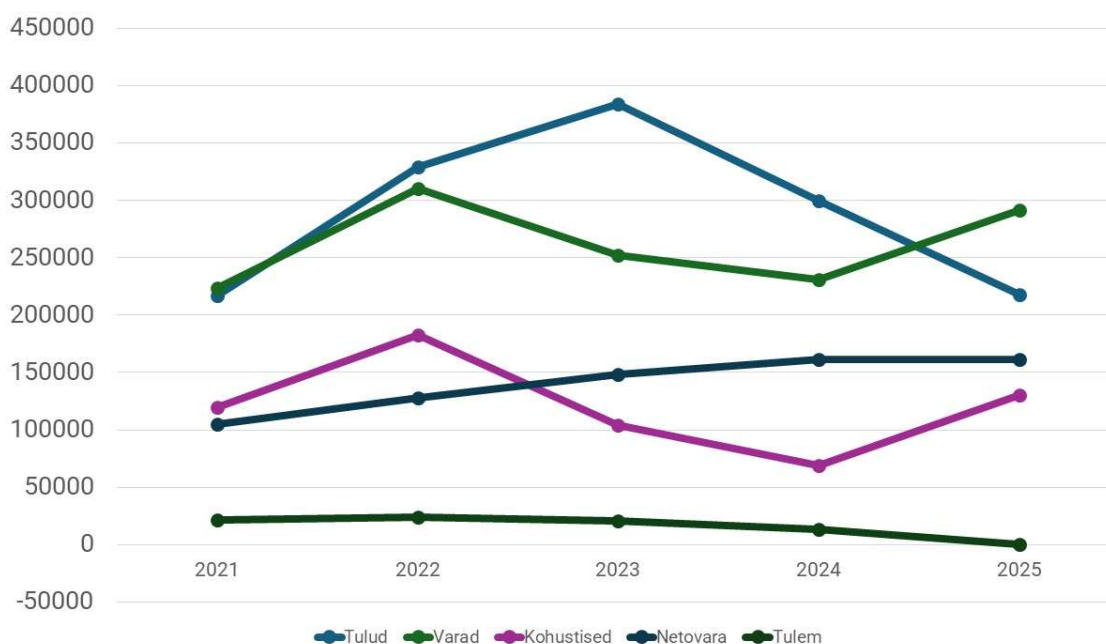
Lisavahendeid leidsime. Näiteks Siseministeeriumi strateegiliste partnerite konkursi võitsime endalegi ootamatult lausa kolmel suunal. Vaja on läinud mõtte- ja tegutsemisviisi muutust: kärpe- ja säästuharjumustelt tegutsemiseni, kus päris iga hetk ei pea küsima: „Kas seda tasuta ei saaks kuidagi?“

Tulud olid 2025. aastal kokku 218 253 eurot, põhitegevuse kulud 216 146 eurot.

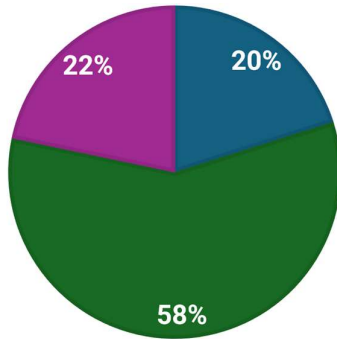
Peamised toetajad 2025. aastal olid suuruse järjekorras Siseministeerium (strateegiline partnerlus kolmel suunal), Riigi Tugiteenuste Keskus (tehniline tugi), Avatud Eesti Fond (Aktiivsete Kodanike Fond) ja Kodanikuühiskonna Sihtkapital (arenguhüpe katusorganisatsioonina).

Põhilised majandusnäitajad:

	2021	2022	2023	2024	2025
Tulud	217 237	329 021	384 431	299 473	218 253
Varad	223 806	310 673	252 270	230 909	291 761
Kohustised	119 274	182 538	103 957	69 082	130 026
Netovara	104 532	128 135	148 313	161 827	161 735
Tulem	21 519	23 603	20 178	13 514	-92

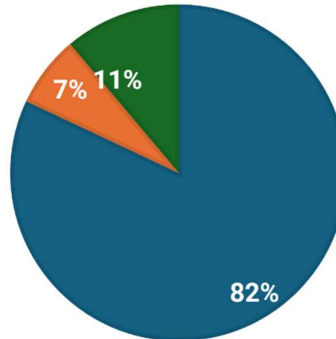

Tulude jaotus 2025:

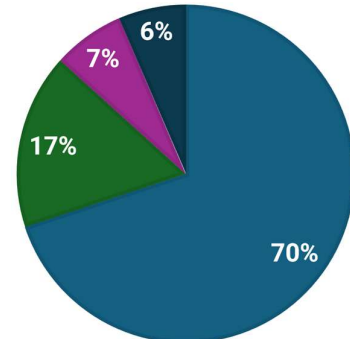
	Summa (€)
Projektitoetused	43 879
Strat. partnerlus	126 992
Omatulud	47 382
KOKKU	218 253

Kulude jaotus 2025:

	Summa (€)
Projektkulud	177 249
Tööjõukulud	14 859
Muud kulud	24 048
KOKKU	216 146

Sihtfinantseerijate jaotus 2025:

	Summa (€)
Siseministeerium	126 992
Riigi Tugiteenuste Keskus	30 451
KÜSK	12 494
Muud	11 683
KOKKU	181 620

Suhtarvud ja valemid:

Näitaja	2025	2024
Maksuvalmiduskordaja	2.1	2.7
Lühiajaliste kohustiste kattekordaja	2.2	3.3

Maksuvalmiduskordaja = raha / lühiajalised kohustised

Lühiajaliste kohustiste kattekordaja (kordades) = käibevara / lühiajalised kohustised

Ramatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2025	31.12.2024	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	266 731	187 857	2
Nõuded ja ettemaksud	25 030	43 052	3
Kokku käibevarad	291 761	230 909	
Kokku varad	291 761	230 909	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	16 884	11 762	6
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	113 142	57 320	7
Kokku lühiajalised kohustised	130 026	69 082	
Kokku kohustised	130 026	69 082	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	161 827	148 313	
Aruandeaasta tulem	-92	13 514	
Kokku netovara	161 735	161 827	
Kokku kohustised ja netovara	291 761	230 909	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2025	2024	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	19 702	11 755	8
Annetused ja toetused	181 620	255 088	9
Muud tulud	16 931	32 630	10
Kokku tulud	218 253	299 473	
Kulud			
Sihotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-177 249	-241 885	11
Mitmesugused tegevuskulud	-24 038	-40 691	12
Tööjõukulud	-14 859	-5 782	13
Kokku kulud	-216 146	-288 358	
Põhitegevuse tulem	2 107	11 115	
Intressitulud	860	808	
Muud finantstulud ja -kulud	-3 059	1 591	
Aruandeaasta tulem	-92	13 514	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2025	2024	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	2 107	11 115	
Korrigeerimised			
Muud korrigeerimised	-181 620	-254 950	7
Kokku korrigeerimised	-181 620	-254 950	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-9 587	3 926	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	5 123	-4 587	6
Laekumised sihtotstarbelistest tasudest, annetustest, toetustest	285 246	213 750	7
Muud rahavood põhitegevusest	-20 196	-3 100	7
Kokku rahavood põhitegevusest	81 073	-33 846	
Rahavood investeerimistegevusest			
Laekunud intressid	860	808	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	860	808	
Kokku rahavood	81 933	-33 038	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	187 857	219 304	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	81 933	-33 038	
Valuutakursside muutuste mõju	-3 059	1 591	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	266 731	187 857	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2023	148 313	148 313
Aruandeaasta tulem	13 514	13 514
31.12.2024	161 827	161 827
Aruandeaasta tulem	-92	-92
31.12.2025	161 735	161 735

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Vabaühenduste Liidu 2025 a. raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavalt Eesti finantsaruandluse standardile ja kasutades soetusmaksumuse meetodit.

Eesti finantsaruandlusstandard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ning mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antavad juhendid (edaspidi RTJ).

Tulemiaruarande koostamisel on lähtutud juhendi RTJ14 põhimõtetest.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Finantsvarad

Finantsvaraks loetakse raha, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantsvara võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvaraga otseselt seotud tehingukulutusi.

Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui ettevõtte kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolale üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt tehingupäeval st päeval, mil ettevõtte saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdüd finantsvara üle.

Raha

Raha ning rahalähendina kajastatakse raha pangas.

Rahavoogude aruandes kajastatakse mittetulundusühingu aruandeperioodi laekumisi ja väljamakseid, rühmitatuna vastavalt nende eesmärgile põhitegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavooks.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustised seisuga 31. detsember 2025 on ümber hinnatud eurodesse aruandekuupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tulu ja kuluna.

Nõuded ja ettemaksud

Nõudeid ostjate vastu ja muid nõudeid kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ostjatelt laekumata arved, mille maksetähtaeg on ületatud rohkem kui 365 päeva võrra, on kantud kuludesse täies ulatuses. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Olulisuse printsiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 2 000 eurot ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt. Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponentide kasulikule elueale. Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnas ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara bilansis selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalsele põhivarale määratud amortisatsiooninormid vaadatakse üle, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võivad oluliselt muuta põhivara või põhivaragrupi kasulikku eluiga. Hinnangute muutuste mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevatel perioodides. Kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine; amortiseerimist alustatakse uuesti hetkest, mil vara lõppväärtus on langenud alla

tema bilansilise jääkmaksumuse.

Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid kulutusi, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

Kui materiaalse põhivara objektile vahetatakse välja mõni oluline komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele, eeldusel, et see vastab materiaalse põhivara mõistele. Asendatav komponent kantakse bilansist maha. Kui asendatava komponendi soetusmaksumus ei ole teada, hinnatakse maha kantavat maksumust lähtudes asendamise hetke soetusmaksumusest, arvestades maha hinnangulise kulumi.

Põhivara amortiseeritakse lineaarsel meetodil.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 2000 eurot

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Kontoritehnika	4-5
Inventar	5

Rendid

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina. Kasutusrendi maksed kajastatakse rentniku aruandes rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Finantskohustised

Finantskohustisteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustisi.

Finantskohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantskohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantskohustisega otseselt seotud tehingukulutusi.

Finantskohustised kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Annetused ja toetused

Tegevuse sihtfinantseerimine, kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ning sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud. Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustisena. Sihtfinantseerimine võetakse arvele saadud või saadava vara õiglasest väärtusest.

Mitte-sihtotstarbelisi annetusi ja toetusi kajastatakse tuluna hetkel, mil nende laekumine on praktiliselt kindel (võttes vajadusel arvesse perioodi, mille eest need on tasutud). Annetust või toetust, mis on küll mõeldud kasutamiseks teatud kindlas valdkonnas, kuid ei ole otseselt seotud ühegi konkreetse projekti finantseerimisega, ei loeta sihtotstarbeliseks annetuseks. Selliseid annetusi ja toetusi kajastatakse tuluna hetkel, mil nad muutuvad sisse nõutavaks.

Mitterahalise toetusena saadud vara võetakse bilansis arvele tema õiglasest väärtusest. Tekkiv kohustis kantakse tuludesse vara järelejäänud kasuliku eluea jooksul.

Liikmemaksud ja annetused kajastatakse tekkepõhiselt.

Tulud

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui olulised omandiga seonduvad riskid ja hüved on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Tulu teenuste müügist kajastatakse lähtudes valmidusastme meetodist, teenuse osutamisest saadavad tulud ja tulem kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamise kaasnevad kulutused.

Intressitulu kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast.

Seotud osapooled

Aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

1. tegev- ja kõrgemat juhtkonda;
2. eespool loetletud isikute lähedasi pereliikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtteid.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudmeetodil - põhitegevuse rahavoogude leidmisel on korrigeeritud põhitegevuse tulemit, elimineerides mitterahaliste tehingute mõju ja põhitegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustiste saldode muutused. Rahavoogude aruandes kajastatakse mittetulundusühingu aruandeperioodi laekumisi ja väljamakseid, rühmitatuna vastavalt nende eesmärgile põhitegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavooks.

Sündmused pärast aruandekuupäeva

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmsid aruandekuupäeva, 31. detsembri 2025 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega. Sündmused pärast aruandekuupäeva, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on avalikustatud aastaaruande lisades.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2025	31.12.2024
Pangakontod EUR	243 381	161 448
Pangakonto USD	23 350	26 409
Kokku raha	266 731	187 857

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed (eurodes)

	31.12.2025	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	8 620	8 620	
Ostjatelt laekumata arved	8 620	8 620	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	7 457	7 457	4
Nõuded rahastajatele	5 910	5 910	7
Nõuded edasiesitamiseks	3 043	3 043	
Kokku nõuded ja ettemaksed	25 030	25 030	
	31.12.2024	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	1 385	1 385	
Ostjatelt laekumata arved	1 385	1 385	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	6 238	6 238	4
Ettemaksed	1 910	1 910	
Muud makstud ettemaksed	1 910	1 910	
Nõuded rahastajatele	33 519	33 519	7
Kokku nõuded ja ettemaksed	43 052	43 052	

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2025		31.12.2024	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks	84	84	81	81
Käibemaks	47	47	13	13
Üksikisiku tulumaks	2 535	2 535	1 955	1 955
Sotsiaalmaks	4 132	4 132	3 690	3 690
Kohustuslik kogumispension	395	395	216	216
Töötuskindlustusmaksed	224	224	196	196
Ettemaksukonto jääk	40		87	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	7 457	7 417	6 238	6 151

vt. lisa 3 ja 6

Lisa 5 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2025	2024	Lisa nr
Kasutusrendikulu	7 345	7 500	12

Lisa kajastab kontoriruumide üürikulusid Ülemiste kontori kohta TUC Majad AS-It, millest on lahutatud allüürnikele esitatud või eeldatavasti esitatavad kulude katmise nõuded.

Lisa 6 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2025	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	3 816	3 816	
Võlad töövõtjatele	5 651	5 651	
Maksuvõlad	7 417	7 417	4
Kokku võlad ja ettemaksed	16 884	16 884	
	31.12.2024	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	753	753	
Võlad töövõtjatele	2 588	2 588	
Maksuvõlad	6 151	6 151	4
Saadud ettemaksed	2 270	2 270	
Muud saadud ettemaksed	2 270	2 270	
Kokku võlad ja ettemaksed	11 762	11 762	

Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

	31.12.2023		Laekunud	Tagasi makstud	Kajastatud tulemiaruan-des	31.12.2024		Lisa nr
	Nõuded	Kohustised				Nõuded	Kohustised	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks								
Avatud Eesti Fond	16 711	23 279	16 711	0	-56 798	33 519	0	
Siseministeerium	0	13 129	99 500	0	-112 629	0	0	
Riigi Tugiteenuste Keskus	0	25 000	50 000	0	-50 000	0	25 000	
HIGGS for ECSTALE	2 796	0	2 796	0	0	0	0	
Erasmus	0	26 200	0	-3 100	-23 100	0	0	
USA saatkond	0	0	20 196	0	0	0	20 196	
KÜSK	0	0	19 937	0	-12 423	0	7 514	
Annetused - Tegijad	0	0	4 610	0	0	0	4 610	
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	19 507	87 608	213 750	-3 100	-254 950	33 519	57 320	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	19 507	87 608	213 750	-3 100	-254 950	33 519	57 320	3,9
	31.12.2024		Laekunud	Tagasi makstud	Kajastatud tulemiaruan-des	31.12.2025		Lisa nr
	Nõuded	Kohustised				Nõuded	Kohustised	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks								
Avatud Eesti Fond	33 519	0	33 522	0	-933	929	0	
Siseministeerium	0	0	195 000	0	-126 992	0	68 008	
Riigi Tugiteenuste Keskus	0	25 000	50 000	0	-30 451	0	44 549	
USA saatkond	0	20 196	0	-20 196	0	0	0	
KÜSK	0	7 514	0	0	-12 495	4 981	0	
Annetused - (s.h Tegijad)	0	4 610	6 724	0	-10 749	0	585	
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	33 519	57 320	285 246	-20 196	-181 620	5 910	113 142	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	33 519	57 320	285 246	-20 196	-181 620	5 910	113 142	3,9

Lisa 8 Liikmetelt saadud tasud

(eurodes)

	2025	2024
Mittesihtotstarbelised tasud		
Liikmemaksud	19 457	11 650
Sisseastumistasud	245	105
Kokku liikmetelt saadud tasud	19 702	11 755

Lisa 9 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2025	2024	Lisa nr
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	181 620	254 950	7
Mittesihotsatabelised annetused ja toetused	0	138	
Kokku annetused ja toetused	181 620	255 088	

Lisa 10 Muud tulud

(eurodes)

	2025	2024
Ürituste osalustasud	16 931	32 630
Kokku muud tulud	16 931	32 630

Lisa 11 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud

(eurodes)

	2025	2024
Projekt Norra rahastus EES grants	0	56 798
Projekt Norra LIIDER	929	0
Projekt Hea Kodanik	30 451	50 730
Projekt Tegevustoetus	126 992	103 330
Projekt Kogukonnapraktika	0	3 864
Projekt Tunnustusüritus	6 383	8 540
Projekt Strateegilise partnerluse arenguprogramm	12 494	12 423
Muud	0	6 200
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	177 249	241 885

Sihtotstarbeliselt finantseeritud projekti kuludest on tööjõukulud kokku 2025: 156 677 eurot ja 2024: 197 083 eurot. Vt.lisa 13

Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2025	2024	Lisa nr
Üür ja rent	7 345	7 500	5
Pangateenused	78	69	
Raamatupidamine ja audit	8 555	8 352	
Transport, lähetus, meeskonnaarendus	716	3 720	
Seminaride korraldamine	3 644	1 756	
Rahvusvaheline koostöö	0	519	
Ettevõtlustuluga seotud kulud	253	3 680	
Muud	3 447	15 095	
Kokku mitmesugused tegevuskulud	24 038	40 691	

Lisa 13 Tööjõukulud

(eurodes)

	2025	2024	Lisa nr
Palgakulu	128 521	151 875	
Sotsiaalmaksud	43 015	50 990	
Kokku tööjõukulud	171 536	202 865	
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	156 677	197 083	11
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	5	6	

Lisa 14 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2025	31.12.2024
Juriidilisest isikust liikmete arv	103	103

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2025	2024
Arvestatud tasu	31 800	31 200

Vabaühenduste Liit juhatus koosneb ühest juhatuse liikmest, juhatuse liikme tagasikutsumisel enne volituse tähtaja lõppu ei pea maksma juhatuse liikmele lahkumishüvitist.

Aruandeperioodil ega võrdlusperioodil juhatuse liikmele soodustusi ei ole antud.

Vabaühenduste Liidu nõukogu on 6 liikmeline. Nõukogule ei ole tasusid arvestatud ega makstud.